

Leszek Gajewski, Jan Gurba, Konrad Jażdżewski, Nadolski

Czermno Kolonia, gm. Tyszowce, woj. zamojskie. Stanowisko 1

Informator Archeologiczny : badania 10, 182-183

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

z nich zachowały się częściowo zniszczone obstawy i bruki kamienne. Obstawy zbudowano z dużych kamieni w formie prostokąta, we wnętrzu bruk składający się z 2-3 warstw kamieni drobnych. Szkielety, z wyjątkiem dwóch, wystąpiły prawie bezpośrednio pod brukiem. W odsłoniętym południowym fragmencie jednego z rzędów wystąpiło 8 szkieletów, w tym 4 w obstawach. Wyróżniono 5 grobów kobiecych, 3 dziecięce i 2 męskie. Wydobyto 112 przedmiotów, są to: noże i krzesiwa żelazne, gwoździe od trumien, paciorki szklane, kabłączki z brązu, srebra i cyny, sprzączki i kółko z brązu, pierścionki i bransoleta z brązu, Lużno wystąpiły ułamki naczyń. Jamy wypełnione były ciemną ziemią z nielicznymi ułankami ceramiki, jedna z kamieniami. Sezon zamyka się liczbą 113 grobów i 65 jam.

Stanowisko III. Prace melioracyjne przyczyniły się do odkrycia 18 jam, z których 4 zbadano systematycznie, przekopując 55 m² powierzchni. Jamy występują na północny-wschód i południowy-zachód od stanowiska I, na ogół daleko od siebie. Wstępnie można datować 13 jam na VIII wiek, 5 na XII wiek. Z 4 przebadanych jam na uwagę zasługują 3 - dwie z VIII i jedna z XII wieku. Jamy VIII-wieczne, w odróżnieniu od dużych domostw zbadanych w latach ubiegłych, były mniejsze, owalnych kształtów i nie posiadały piwniczek. Wymiary ich 3,5 x 2,8 m, głębokość 50-70 cm. W czarnej, smolistej ziemi wystąpiły przepalone kamienie, spore ilości rozbitych naczyń, trochę kości zwierzęcych, 2 przęśliki gliniane, 2 noże żelazne, oselka kamienna i rozcieracz. Jama z XII wieku wydłużona, owalna miała wymiary 5,4 x 1,6 m i głębokość 20-30 cm. W ciemnoszarej ziemi wystąpiły fragmenty naczyń, przepalone kamienie, nóż, gwoździe i okucie żelazne, rozcieracz i gładzik kamienny, połówka przęśliki glinianego.

Odkrycie osadnictwa odpowiadające chronologicznie cmentarzysku szkieletowemu jest najcenniejszym osiągnięciem badań. Rysuje się bowiem możliwość prześledzenia życia mieszkańców tego terenu od VIII do XIII wieku.

Materiały złożono w PMA w Warszawie.

Badania będą kontynuowane.

CZERMNO KOLONIA, gm. Tyszowce
woj. zamojskie
Stanowisko I

Archeologiczny Ośrodek Ba-
dawczo-Konserwatorski
w Lublinie

Badania prowadzili mgr Leszek Gajewski i doc.dr
Jan Gurba. Drugi sezon badań /po pierwszych bada-
niach prof.dr Konrada Jążdżewskiego i doc.dr Na-

dolskiego w 1952 r./ . Grodzisko wczesnośrednio-
wieczne /X-XIII w./ .

Dwa wykopy o powierzchni 45 m² i 16 m² założono wewnątrz grodziska, tuż przy podnóżu wału oraz centrum majdanu, niedaleko tzw. studni. W obu wykopach, poniżej warstwy pylastej próchnicy, stwierdzono nawarstwienia kulturowe na wtórnym złożu, zalegające do głębokości około 70 cm, z obfitym materiałem zabytkowym, datowanym przede wszystkim na XII-XIII wiek - materiały starsze, z X-XI w. nieliczne. W warstwie tej odkryto m.in. enkolpion brązowy oraz okrucy wczesnośredniowiecznej /?/ zaprawy murarskiej. Poniżej - w wykopie przy wale - stwierdzono ponad piaszczystym calcem m.in. zarys prostokątnego domostwa; paleniska oraz piecowisko w postaci zwału wypalanej /miejscami na "klinkier" gliny/. Obok piecowiska i częściowo pod nim znajdowała się duża ilość zwałonych beładnie ludzkich szkieletów.

W wykopie na majdanie grodziska, w przemieszanej warstwie kulturowej, występuje ogromna ilość kości zwierzęcych, w tym i całych szkieletów końskich. Poniżej, w spągu nawarstwień kulturowych, występują na ilastym podłożu skupiska polepy, zbułwiałe szczątki organiczne oraz spora ilość okruchów skał, w większości zlepieńców trzeciorzędnych, różnej wielkości, bez śladów obróbki kamieniarskiej. Występują tu też szczątki nierozpoznanej bliżej konstrukcji drewnianej, w postaci resztek słupów drewnianych pionowo wbitych w ziemię. Materiał ceramiczny liczny - skupiska dających się prawie w pełni zrekonstruować naczyń z XII-XIII w.

Materiały znajdują się w zbiorach Zakładu Archeologii UMCS w Lublinie.

Badania będą kontynuowane.

CZERMNO KOLONIA, gm. Tyszowce
woj. zamojskie
Stanowisko II

Archeologiczny Ośrodek Ba-
dawczo-Konserwatorski
w Lublinie

Badania prowadzili mgr Leszek Gajewski i doc.dr
Jan Gurba. Finansował Wojewoda Zamojski. Pierw-
szy sezon badań. Wczesnośredniowieczna osada pod-
grodowa i cmentarzysko z XII-XIII w.

Na terenie, gdzie natrafia się na wyorywane szkielety ludzkie za-
łożono wykop badawczy, obejmujący około 90 m², odkrywając cmenta-